

**TMMOB
ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI
İZMİR ŞUBESİ**

SORUN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ Mİ ÇARPIK KENTLEŞME Mİ ?

Ülkemizde ve kentimizde de yaz ve sonbahar dönemini mevsim normallerinin üzerinde hava sıcaklıkları ve kuraklıkla geçirdikten sonra yağışlarla birlikte sel ve taşkınla mücadele etmeye başladık. İzmir'de dün (25 Kasım Cumartesi) etkili olan sağanak yağışın ardından Konak ve Karşıyaka ilçelerinde deniz seviyesi yükselirken, yollar ile birlikte çok sayıda işyeri ve apartman su altında kaldı.

Yaşadığımız süreçte; benzer yağışlarla geçmiş dönemde de karşılaşıldığı ve iklim değişikliği nedeni ile önümüzdeki yıllarda da sıklıkla karşılaşılabileceğimiz gerçeğine göre hareket edilmesi gerektiği önem kazanmaktadır.

Nüfus artışı, kentleşme, sanayileşme, doğal varlıkların kontrolsüz tüketimi, ormansızlaşma ile birlikte; bunlara bağlı olarak çevresel etkilerin yönetilememesinin sonucu olarak ortaya çıkan iklim değişikliği ile su kısıtlılığının artması, kaynakların tükenmesi, kirlilik, aşırı doğa olayları dünyada olduğu gibi ülkemizde de yaşam için tehdit oluşturuyor.

İklim değişikliğinin olumsuz etkilerini aşırı sıcaklar, soğuklar, kuraklık, yağış rejimindeki değişiklikler, afet sayısı ve türündeki artışlar, kayıplar ile son yıllarda çok daha ağır yaşıyoruz. Hava sıcaklıklarındaki değişiklikler, su kaynaklarına etkiler, kuraklık, çölleşme ile su yoksunluğunu yaşarken, bir taraftan da tarıma etkileri, ürün deseni ve kalitesindeki etkiler ile gıda ve yaşam sorunu olarak karşımıza çıkıyor. Geçmişten bugüne tabloya baktığımızda sıcaklıkların arttığı, yağışın azaldığı, gelen yağışın da kaynakları besleyecek yeterlilik ve kalitede olmadığını, kısa ve uzun süreli şiddetli yağışların sele ve su baskınlarına dönüştüğünü görüyoruz.

Türkiye'de olduğu 2000'li yıllardan itibaren sel olaylarında artışlar yaşandı. Son 10 yıllık dönemde her yıl yaklaşık 100 ve daha fazla sayıda sel gerçekleşti. 2019 yılı, 1940'tan bu zamana kadar sel afetinin en fazla görüldüğü yıl olarak kayıtlara geçti. Ege Bölgesinde de son 10 yıldır yaşanan meteorolojik afetlerin şiddetli yağış- sel ve fırtına olaylarının daha fazla yaşandığı görülmektedir.

Kentlerimizde geçmişten bugüne baktığımızda da sıcaklık, kuraklık ve yağış miktar ve şiddetindeki değişikliklerin artarak devam ettiğini görüyoruz. Kentleşme politikalarımız, plansız yapılaşma, ormansızlaşma, yeşil alanların kaybı, betonlaşma, altyapı eksiklikleri gibi süreçler yağışların sel ve afete dönüşmesine neden oluyor ve bu etki Kentlerin altyapı ve planlama sürecindeki gelişiminden çok daha hızlı ilerliyor. Bu süreci daha keskin yaşayacağımız gerçeği ile, kentlerimizde dirençli kent kavramı üzerinden acil olarak gerekli çalışmaları yürütülmesi ve kentleşme sürecinin bilim ve mühendislik ışığında planlanması gerekiyor.

Kentlerimizde mevcut risklerin belirlenmesi, altyapı eksikliklerin giderilerek gelecekteki olası afetlerin sosyal, ekonomik ve teknik sistemler ve altyapılara verebileceği zararlardan korunabilecek kapasiteyi geliştirebilmesi gerekmektedir. Şehirlerin "dirençli şehir" olabilmeleri için çevresel risklerini belirleyerek, doğru ve etkin bir çevresel altyapı ve çevre yönetimini gerçekleştirilmesi önemlidir.

Kentlerimizde, sağlıklı ve temiz su ihtiyacının sağlanması, su kaynaklarının korunması, kullanılmış suların arıtılması, yeniden kullanımı, tarım ve sanayi kullanımına yönelik planlamaların, iklim değişikliği, meteorolojik ve

**TMMOB
ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI
İZMİR ŞUBESİ**

hidrolojik faktörler, afet ve taşkın yönetim süreci ile birlikte bütünsel, entegre yönetimi sürecinin değerlendirilmesi ve yönetilmesi yaşamsal zorunluluktur.

- Sürdürülebilir enerji, ulaşım, konut, arazi planlaması ve atık yönetimi politikaları geliştirilmelidir.
- Sel ve heyelan alanlarında yapılaşmaya izin verilmemeli, mevcut yapılaşmanın kaldırılması gerekmektedir.
- Taşkın seviyeleri belirlenmeli, taşkın riski altında bulunan yapılar için özel önlemler alınmalıdır. Yapıların taşkın seviyesi altındaki bölümleri iptal edilmelidir.
- Yeni yapılacak binalar ve kentsel dönüşüm alanlarındaki yapılar depremin yanı sıra sel ve taşkın riski de göz önünde bulundurularak inşa edilmelidir. Subasman kotu uygun yükseklikte alınmalıdır.
- Dere yataklarında akışın sağlanması için gerekli bakımlar yapılmalı, taşkın suyunun akışını engelleyecek yapılar ortadan kaldırılmalıdır.
- Mevcut alt yapı tesisleri güçlendirilmeli, atıksu ve yağmursuyu şebekelerinde gerekli bakımlar düzenli olarak yapılmalıdır.
- Yağmursuyu hasadı yapılmasına yönelik projeler geliştirilmelidir.
- Kaldırım ve yollarda yağmur suyu akışını sağlayacak geçirimli malzemeler kullanılmalıdır.
- Kentsel planlamada yeşil alan miktarı arttırılmalıdır.
- Erken uyarı sistemlerinin kullanılmalı ve afet yönetim planları hazırlanmalıdır.
- İzmir kent merkezi kıyı şeridinde yer alması nedeni ile şiddetli yağışlardan kaynaklanan taşkın risklerinin yansira fırtına kabarmalarından kaynaklı deniz seviyesindeki yükselmelere bağlı taşkın riski ile karşı karşıyadır. İklim değişikliği projeksiyonlarına göre deniz seviyesinin yükselmesi, aşırı yağış ve taşkın olaylarını artması beklenmektedir. Bu nedenle kentin altyapı sisteminin güçlendirilmesi ile birlikte kıyı duvarı, drenaj yapıları gibi yapısal önlemlere ihtiyaç olduğu açıktır.

İzmir de hepimizin içerisinde olduğu ve afetin etkilerini yaşadığımız süreçte; İzmir halkına geçmiş olsun diyor, kayıpların ve zararın artmamasını diliyoruz. Kentte ilgili idareler ve görevliler bir taraftan sürece müdahale etme ve olumsuzlukları giderme noktasında çaba sarf ederken, bundan sonraki süreçte altyapı, kentleşmenin yarattığı olumsuzlukların rehabilitasyonuna yönelik acil müdahaleler ile birlikte, afet yönetimine ilişkin olarak planlama, mücadele çalışmalarına tüm kurum ve paydaşlarla birlikte hazır olmak zorunda olduğumuz gerçeğini unutmadan çalışmaların yürütülmesi gerektiğini bir kez daha hatırlatıyoruz.

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası İzmir Şubesi